



LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

2003 m. gegužės 19 d. Nr. 1050–6–90
Vilnius

Santrauka

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai (toliau – Ministerija) 2002 metais 7 programų vykdymui skirta 457186,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Nuo 2002-04-01 prie Ministerijos prijungus Mokslo ir studijų departamentą prie Švietimo ir mokslo ministerijos (toliau –Departamentas) trijų programų vykdymui skirta 47543,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo skirta 750,0 tūkst. Lt. Iš viso Ministerijai skirta 505479,0 tūkst.Lt. Ministerija Specialiųjų lėšų programos vykdymui planavo gauti 8637,7 tūkst. Lt viršplaninių lėšų. Iš viso patvirtintos išlaidų sąmatos 514116,7 tūkst. Lt, gauta 505132,1 tūkst. Lt asignavimų, panaudota – 504640,1 tūkst. Lt. Ministerija negavo 8984,6 tūkst. Lt, iš jų – 6801,6 tūkst. Lt Specialiųjų lėšų programos vykdymui planuotų viršplaninių asignavimų.

Vykdydama programas, Ministerija padarė 504640,1 tūkst. Lt kasinių išlaidų, 502978,3 tūkst. Lt faktinių išlaidų.

Mes surinkome pakankamus audito įrodymus, kurie duoda pagrindą teigti, kad Švietimo ir mokslo ministerijos 2002 metų finansinė atskaitomybė parengta pagal nustatytą tvarką.

Audito metu nustatyti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros, biudžetinių įstaigų įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pažeidimai bei buhalterinės apskaitos vedimo ir finansinių ataskaitų sudarymo pažeidimai.

Audito užduotis

Finansinis auditas atliktas Valstybės kontrolės Finansinio audito 5-ojo departamento direktorės 2002-06-26 pavedimu Nr. 1050–6.

Audituojamas subjektas yra asignavimų valdytojas – Švietimo ir mokslo ministerija.

Ministerija yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, vykdanči jai teisės aktais pavestas švietimo, mokslo ir studijų sričių valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šių sričių valstybės politiką. Ministerijos identifikavimo kodas – 8860309, buveinė – A. Volano g. 2/7, LT–2691 Vilnius.

Audituojamas laikotarpis – 2002 metai.

Audituojamu laikotarpiu Ministerijai vadovavo švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius, atsakinga už buhalterinę apskaitą Finansų apskaitos ir kontrolės skyriaus vedėja Kristina Želudevičienė.

Audito tikslas – nustatyti, ar Ministerijos finansinės ataskaitos parodo tikrą bei teisingą būklę ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, bei atlikti 2002 metų finansinės atskaitomybės ir sandorių auditą, apimančių teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausanti turtą, dalis.

Ministerijos ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatytu laiku.

Mes neatsakome už Ministerijos Išlaidų sąmatų vykdymo balanso likučių teisingumą, 2002-01-01 būklei, nes neatlikome 2001 metų finansinio audito.

Audito atlikimo tvarka ir audituotos sritys

Švietimo ir mokslo ministerijos bei audituotų pavaldžių įstaigų finansinės atskaitomybės auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais.

Siekdami įgyvendinti nustatytus audito tikslus, mes ištyrėme Ministerijos vidaus kontrolės aplinką. Pagal sudarytas programas atlikome turto, perduoto reorganizuojat Mokslo ir studijų departamentą prie Švietimo ir mokslo ministerijos atvaizdavimo Ministerijos finansinėje atskaitomybėje bei baigiamųjų apyvartų srities auditą. Audito rizikai sumažinti atlikome savarankiškas (detalias) mažos apimties procedūras darbo užmokesčio, nepaprastųjų išlaidų bei ilgalaikio turto srityse.

Ištyrėme vidaus kontrolę darbo užmokesčio srityje programos 8.2 „Švietimo kokybės vadyba“ valstybės funkcija 04.09.01 (centrinės ir savivaldybių institucijos), atlikome savarankiškas (detalias) mažos apimties procedūras programų 07.01 „Vaikų ir jaunimo ugdymosi sąlygų užtikrinimas“ valstybės funkcijos kodas 04.06.03 (centralizuotos priemonės), 1.12 „Šalies mokslo ir studijų informacinių sistemų ir tinklų plėtojimas“ valstybės funkcijos kodas 1.3.4 (kiti fundamentalūs tyrimai ir kitos mokslo institucijos), 1.6 „Bendrųjų mokslo ir studijų sistemos poreikių tenkinimas“ valstybės funkcijos kodas 1.3.4.

Ištyrėme vidaus kontrolę bei atlikome savarankiškas (detalias) mažos apimties procedūras nepaprastųjų išlaidų ir ilgalaikio turto srityje programų: 1.12 „Šalies mokslo ir studijų informacinių sistemų ir tinklų plėtojimas“ valstybės funkcijos kodas 1.3.4, 1.6 „Bendrųjų mokslo ir studijų sistemos poreikių tenkinimas“ valstybės funkcijos kodas 1.3.4, 8.1 „Švietimas informacinei

visuomenei“ valstybės funkcijos kodas 4.6.3, 8.2 „Švietimo kokybės vadyba“ valstybės funkcijos kodas 4.6.3. Atlikdami savarankiškas (detalias) procedūras, atlikome įstaigos skolų bei sandorių auditą, apimantį teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Finansinės atskaitomybės auditą atlikome pavaldžiose institucijose: Vilniaus vidurinėje mokykloje „Lietuvių namai“ Dzūkų g. 43, Vilnius, įstaigos kodas – 9097916, Lietuvos aklujų ir silpnaregių ugdymo centre Ateities g. 44, Vilnius, kodas – 9171361, Vilniaus nacionalinėje M. K. Čiurlionio menų gimnazijoje T. Kostiuškos g. 11, Vilnius, kodas – 1196695, Lietuvos vaikų ir jaunimo centre Konstitucijos pr. 25, Vilnius, kodas – 9099627, Respublikiniuose moksleivių techninės kūrybos rūmuose Žirmūnų g. 1b, Vilnius, kodas – 9099699, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institute L. Asanavičiūtės g. 23, Vilnius, kodas – 1195957, Kauno J. Naujaliao muzikos gimnazijoje Kęstučio g. 85, Kaunas, kodas – 9099464, Kauno technologijos universiteto gimnazijoje Studentų g. 65, Kaunas, kodas – 9099483, Kauno dailės gimnazijoje Dainavos g. 1, Kaunas, kodas – 9099479, E. Balsio menų gimnazijoje Statybininkų pr. 2, Klaipėda, kodas – 9097992, Švėkšnos sanatorinė internatinė mokykloje Švėkšnos seniūnija, Šilutės rajonas, kodas – 9098047, Šiaulių sanatorinėje internatinėje mokykloje K. Kalinausko g. 17, Šiauliai, kodas – 9098396, Gruzdžių specialiuosiuose vaikų globos namuose F. Vaitkaus g. 61, Gruzdžiai, Šiaulių rajonas, kodas – 9180119, Šiaulių logopedinėje internatinėje mokykloje Vytauto g. 235, Šiauliai, kodas – 9098381, pagal sudarytas audito programas.

Atlikome audito procedūras asignavimų valdytojo 2002 metų finansinės atskaitomybės teisingumui patikrinti.

Asignavimų valdytojo finansinės veiklos rezultatai

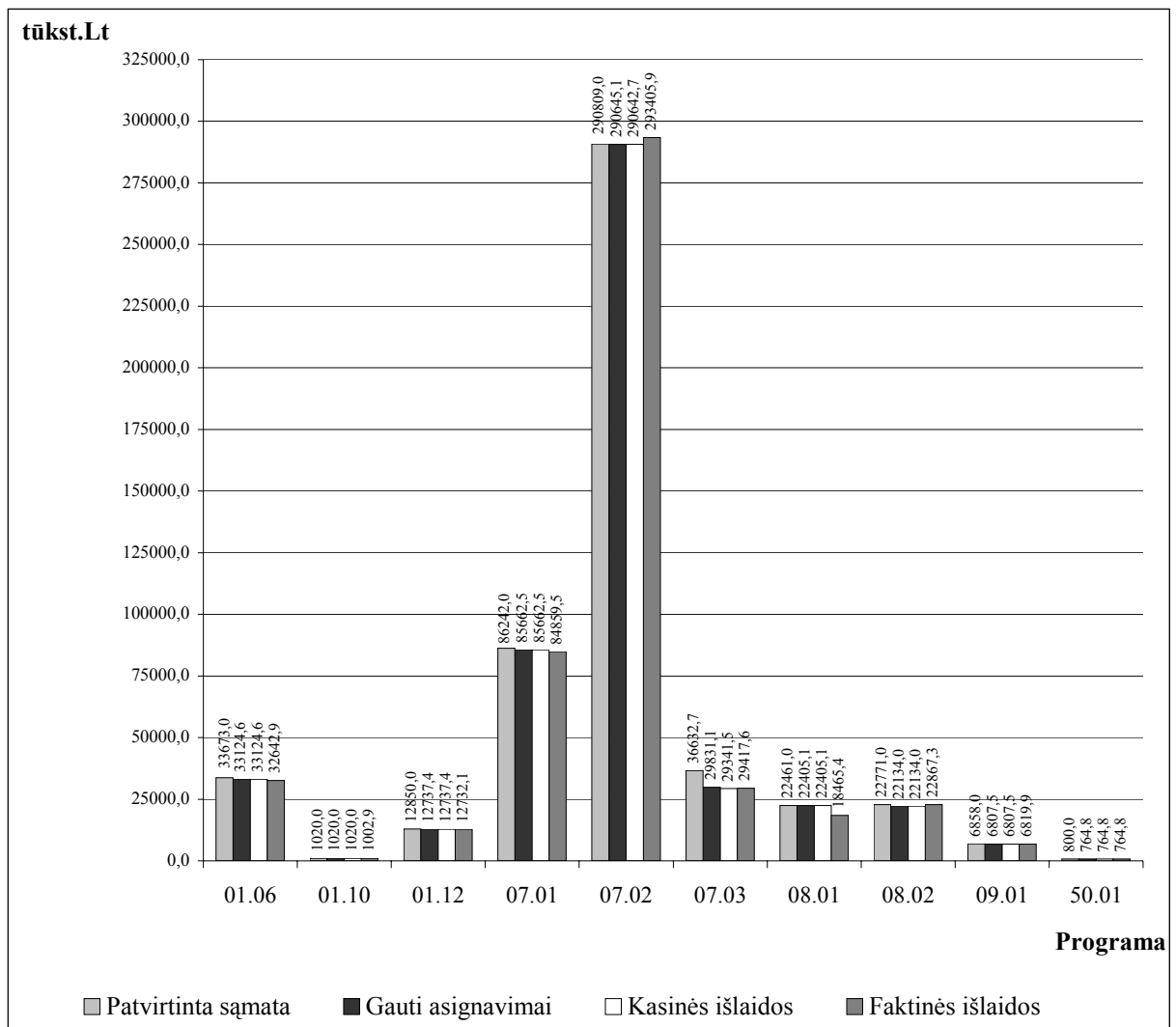
Ministerija 2002 metais iš valstybės biudžeto pagal Lietuvos Respublikos Seimo Lietuvos Respublikos 2002 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymą (2002-07-04 Nr. IX–1031) (be 2002-04-01 prijungto Mokslo ir studijų departamento) 7 programų vykdymui turėjo gauti 457186,0 tūkst. Lt biudžeto asignavimų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-09 nutarimu Nr. 1917 Ministerijos vykdomoms 7 programoms patvirtinti valstybės biudžeto asignavimai – 457186,0 tūkst. Lt. Iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo nutarimais Nr. 233, 640, 1294 skirta 750,0 tūkst. Lt. Be to, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002-09-18 nutarimu Nr. 1467 mokslui ir studijoms patvirtino 47543,0 tūkst. Lt biudžeto asignavimų trijų programų vykdymui, kurias nuo 2002-04-01 vykdė Ministerija. Iš viso asignavimų valdytojui 2002 metų programų vykdymui Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais patvirtinta 505479,0 tūkst. Lt biudžeto asignavimų ir Vyriausybės rezervo lėšų.

Specialiųjų lėšų programos vykdymui planuota gauti 8637,7 tūkst. Lt viršplaninių lėšų. Iš viso planuotos patvirtintos išlaidos – 514116,7 tūkst. Lt. Gauta 505132,1 tūkst. Lt asignavimų,

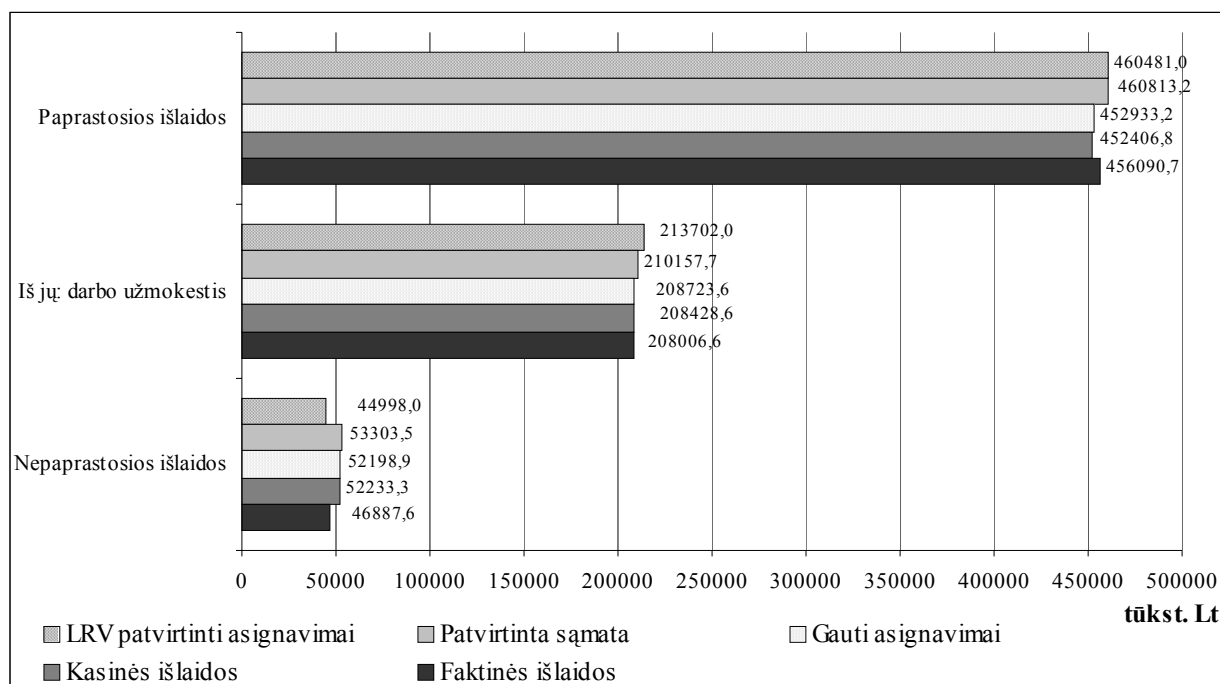
panaudota - 504640,1 tūkst. Lt. Asignavimų valdytojas negavo 8984,6 tūkst. Lt asignavimų, iš jų - 6801,6 tūkst. Lt Specialiųjų lėšų programos planuotų viršplaninių asignavimų.

Vykdydama programas, Ministerija padarė 504640,1 tūkst. Lt kasinių išlaidų, 502978,3 tūkst. Lt faktinių išlaidų, neviršijant šioms programoms skirtų bendrųjų asignavimų. Tačiau viršijo 63,0 tūkst. Lt nepaprastąsias išlaidas programos 7.1 „Vaikų jaunimo ugdymosi užtikrinimas“ valstybės funkcijos kodas 4.2.2 (internatinės mokyklos ir vaikų globos įstaigos).

2002 metų Švietimo ir mokslo ministerijos biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo duomenys pagal programas:



Švietimo ir mokslo ministerijos 2002 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais skirtų asignavimų ir biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo duomenys pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius:



Pažeidimai, klaidos, netikslumai, kuriuos asignavimų valdytojas turi apsvarstyti ir numatyti priemones jiems pašalinti

Mes nustatėme, kad Ministerijoje, tvarkant buhalterinę apskaitą, pažeista Finansų ministro 2000-12-29 įsakymu Nr. 352 patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių pajamų ir išlaidų klasifikacija, neteisingai apskaičiuotos ir parodytos finansinėje ataskaitoje f. Nr. 2 1.6 programos (valstybės funkcijos kodas 1.3.4) darbo užmokesčio straipsnyje autorinių sutarčių išlaidos 156637 Lt. Pagal patvirtintą pajamų ir išlaidų klasifikaciją, apmokėjimas už autorines sutartis darbo užmokesčio išlaidoms nepriskiriamos. Ministerijos sekretorius D. Numgaudis, siekdamas užtikrinti teisingą lėšų paskirstymą pagal programas, tikslus uždavinius ir priemones, 2000-12-27 potvarkiu Nr. 204 patvirtino pavyzdinę sąmatą, pagal kurią išlaidos tvirtinamos pagal išlaidų straipsnius, nurodant programos tikslo, uždavinio, priemonės kodus. Patvirtintą ir pasirašytą programos vykdytojo ir koordinatoriaus sąmatą, Mokslo ir studijų ekonomikos skyrius teikia Finansų apskaitos ir kontrolės skyriaus darbuotojams, tvarkantiems programų išlaidas. Išlaidos autorinėms sutartims 156637 Lt buvo planuotos darbo užmokesčio straipsnyje. Ministerijoje programoms skirtų lėšų planavimas yra nepakankamas, o vidaus kontrolės procedūros neužtikrina ataskaitų duomenų teisingumo, nes apskaitos darbuotojai, priskaitydami ir išmokėdami autorinių sutarčių išlaidas, turėjo pastebėti, kad šios išlaidos darbo užmokesčio straipsniui nepriskiriamos.

Ministerijoje, nesivadovaujama minėta Valstybės ir savivaldybių pajamų ir išlaidų klasifikacija, neteisingai priskirta bei transporto išlaikymo išlaidų straipsnyje neteisingai apskaityta 91654,79 Lt suma, kuri sumokėta SPAB „Autoūkis“ pagal 1999-01-01 pasirašytą Vairuotojo paslaugos sutartį Nr. 3 ir 8.2 programos (valstybės funkcijos kodas 04.09.01 – centrinės ir

savivaldybių institucijos) finansinėje ataskaitoje f. Nr. 2, ši suma neteisingai atvaizduota transporto išlaikymo išlaidose. Pagal patvirtintą pajamų ir išlaidų klasifikaciją, transporto išlaidoms apmokėjimas už vairuotojų suteiktas paslaugas, komandiruočių ir administracinės išlaidos, transporto išlaikymo išlaidoms nepriskiriamos. Šios sutarties (1999-01-01 Vairuotojo paslaugos sutartis Nr. 3 su SPAB „Autoūkis“) atskiri punktai neatitinka esamos padėties: sutarties 2 p. susitarta, kad SPAB „Autoūkis“ vairuotojas įsipareigoja laiku pateikti automobilį, laikomą SPAB „Autoūkis“ garaže, tačiau audito metu mes nustatėme, kad automobiliai, kuriuos aptarnauja SPAB „Autoūkis“ vairuotojai, yra laikomi Ministerijos teritorijoje arba jos garaže ir yra apskaitomi jos balanse. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ 1.6 p. nuostatas (galiojo iki 2002-06-20), Ministerija galėjo turėti vieną lengvojo automobilio vairuotoją. Jeigu biudžetinėje įstaigoje yra daugiau kaip 100 darbuotojų, vairuotojų skaičius didinamas kiekvienam 100 vadovaujančių darbuotojų. Be to biudžetinės įstaigos, sudariusios sutartis su transporto įmonėmis, gali naudotis lengvaisiais automobiliais pagal iškvietimus, neviršydamos joms nustatyto lėšų dydžio tarnybiniam transportui (lengviesiems automobiliams) išlaikyti, tačiau ne vairuotojo paslaugoms. Civilinio kodekso 6.716 straipsnis nustato, kad atlygintinų paslaugų teikimas galimas tik tuomet, kai tarp paslaugų tiekėjo ir kliento neatsiranda darbo ar kitokių pavaldumo (subordinacijos) santykiai. Pasirašytos su SPAB „Autoūkis“ Vairuotojo paslaugų sutarties nuostatos faktiškai atitinka darbo ir pavaldumo santykius, nes Ministerija apmokėjo pagal PVM sąskaitas faktūras už trijų vairuotojų suteiktas paslaugas, kuriose kiekvienam darbuotojui nurodytas darbo užmokestis, apmokėjimas už darbą išieginėmis dienomis, vairuotojų komandiruočių pinigai, atostoginių fondas, mokesčiai socialiniam draudimui ir administracinės išlaidos.

Nuo 2002-04-01 prie Ministerijos reorganizavimo būdu prijungtas Mokslo ir studijų departamentas. Ministerija, būdama Mokslo ir studijų departamento steigėja, nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-05-10 nutarimu Nr. 554 patvirtintos „Biudžetinių įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos“ (toliau – Tvarka) 6 p. nuostatų, tai yra neparengė Mokslo ir studijų departamento reorganizavimo projekto, kuriame turėjo numatyti turto įvertinimo ir inventorizavimo, apskaitos dokumentų ir finansinės atskaitomybės perėmimo tvarką (Tvarkos 7 p. reikalavimas). Ministro įsakymu (2002-03-14 Nr. 179–K) buvo sudaryta reorganizavimo komisija ne reorganizavimo projektui įgyvendinti, kaip nurodo Tvarkos 8 p., bet atskiriems pavedimams, numatytiems įsakyme, vykdyti. Visas Departamento turtas turėjo būti inventorizuojamas iki 2002-04-01 (kurios dienos būklei nenurodyta).

Ministro įsakymu (2002-03-15 Nr. 96) sudaryta inventorizavimo komisija, kuri įpareigota atlikti Mokslo ir studijų departamento turto ir piniginių lėšų inventorizaciją. Pažymėtina, kad reorganizuojant įmonę turėjo būti inventorizuotas visas įmonės turtas, kaip reikalauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizavimo tvarkos

5 punktas. Inventorizavimo komisija atliko griežtos atskaitomybės blankų, piniginių lėšų ir turto bei atsargų inventorizaciją (taip nurodyta inventorizavimo komisijos suvestiniame protokole). Vadovaujantis Inventorizavimo tvarkos 2 p. – inventorizacija, tai įmonės turto patikrinimas ir faktiškai rastų likučių palyginimas su apskaitos duomenimis. Audito metu mes nustatėme, kad inventorizavimo komisija faktiškai inventorizaciją atliko netinkamai, nes reorganizavimo komisijai pateikė ne inventorizavimo aprašus – sutikrinimo žiniaraščius, kaip nurodyta Inventorizavimo tvarkos 51 p., bet Aktus (griežtos atskaitomybės blankų, turto perdavimo ir priėmimo, sąskaitų likučio), kuriuose nėra nė vieno privalomo rekvizito (aktai pasirašyti: turto – Mokslo ir studijų departamento direktoriaus A. Žalio ir Ministerijos valstybės sekretoriaus D. Numgaudžio, likučių – Mokslo ir studijų departamento vyriausiosios finansininkės D. Juršienės ir Ministerijos Finansų apskaitos ir kontrolės skyriaus vedėjos K. Želudavičienės. Įstaigos vadovo parašo nėra), kurie nurodyti Inventorizavimo tvarkos 52–58 punktuose. Šio teiginio įrodymą mes grindžiame dar ir tuo, kad Ministerija, metų pabaigoje atlikdama savo turto inventorizaciją, nustatė vertybinių popierių už 12832,2 tūkst. Lt neatitikimą apskaitos duomenims. Ši suma iki reorganizavimo nebuvo apskaityta Mokslo ir studijų departamento balanse ir, prijungiant jį prie Ministerijos, nebuvo faktiškai nustatytas vertybinių popierių buvimas. Šiuo atveju nebuvo inventorizuotos investicijos į kitas įmones, kaip reikalaujama Inventorizacijos tvarkos 49 p., tai yra atsakingi Ministerijos darbuotojai nepatikrino vertybinių popierių investavimo dokumentų. Po Ministerijoje atliktos inventorizacijos metų pabaigoje, 2002 metų balanse nurodytas 12832,2 tūkst. Lt finansinio turto (vertybinių popierių) likutis.

Faktiškai inventorizuotų objektų likučiai (realiai komisijai buvo pateikti tik išrašai iš balanso ir turto sąskaitų) nebuvo sutikrinti su buhalterinės apskaitos duomenimis (nesilaikant Inventorizavimo tvarkos 63 p.).

Atkreiptinas dėmesys, kad nebuvo inventorizuotos skolos, kaip reikalauja Inventorizavimo tvarkos 50 p. nuostatos. Dėl to, kad atsakingi Ministerijos darbuotojai neinventorizavo skolų Mokslo ir studijų departamentui, Ministerijos 2003-01-01 Biudžeto sąmatų vykdymo balanso 176 sąskaitos „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ debitorinis įsiskolinimas 2718,9 tūkst. Lt, kuris susidarė Mokslo ir studijų departamento veiklos metu nuo 1998 ir vėlesnių metų, nėra tikslus, nes tarpusavio suderinimo aktai jo nepatvirtino (atskiros įstaigos nurodė, kad likutis yra kitoks, nei Ministerijos apskaitoje). Gavus suderinimo aktus, 2003-03-31 buhalterine pažyma Nr. 26-30-75-04 nurašyta į išlaidas 191880,72 Lt. Šios išlaidos neturėjo būti apskaitytos 2002 metų Išlaidų sąmatų vykdymo balanso 176 sąskaitos „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ ataskaitinio laikotarpio pabaigai likutyje. Be to 2003-03-31 buhalterine pažyma Nr. 25–30–75–05 nurašyta į išlaidas 1277627,45 Lt. Nurašytą sumą sudaro išlaidos, už kurias lėšas gavusios įstaigos neatsiskaitė iki 2002 m. gruodžio 31 d.

Mes neauditavome įstaigų, kurių faktines išlaidas nurašytos 2003 m. kovo 31 d. patvirtintomis pažymomis, todėl negalime patvirtinti nurašytų išlaidų teisingumo ir tikrumo.

Audito metu mes negalėjome įsitikinti, ar 2003-01-01 balanse apskaityti likučiai yra teisingi, kadangi reorganizavus Departamentą, jo likučiai buvo įtraukti į Ministerijos buhalterinę apskaitą, neįsitikinus jų teisingumu. Mokslo ir studijų departamentas perdavė neinventorizuotus ir nesuderintus su įstaigomis 178, 179 sąskaitų balansinius likučius. Ministerijoje keitėsi sąskaitų planas, dalis minėtose sąskaitose likučių buvo perkelti į 176 sąskaitą.

Ministerijoje nepakankamai reglamentuotos ir veikia vidaus kontrolės procedūros, užtikrinančios, kad Lietuvos Respublikos piliečiai, studijuojantys užsienyje, savalaikiai atsiskaitytų už gautas valstybines stipendijas (nėra tiksliai reglamentuotos darbuotojų funkcijos, nenustatyta atsiskaitymo ir ataskaitų pateikimo periodiškumo už išduotas valstybės biudžeto lėšas tvarka). Šiuo metu Ministerijoje veikianti atsiskaitymo už minėtas lėšas tvarka neužtikrina savalaikės ir tikslios panaudotų lėšų apskaitos.

Ministerijoje nepakankamai reglamentuotos ir veikia vidaus kontrolės procedūros, užtikrinančios, kad atskaitingi asmenys, studijuojantys ar esantys ilgalaikėse mokslinėse stažuotėse užsienyje, savalaikiai atsiskaitytų už kelionei ir kitoms reikmėms gautas lėšas (nenustatyta atsiskaitymo tvarka, nepaskirti atsakingi už atsiskaitymų kontrolę ir apskaitos vedimą asmenys, gavę lėšas atskaitingi asmenys, raštiškai nesupažindinami su įsakymais ir neįpareigojami savalaikiai atsiskaityti, sudarytuose su jais sutartyse nenurodyta atsiskaitymo tvarka ir terminai, nevykdomas numatytų delpinigių išieškojimas). Dėl to atskaitingi asmenys už gautas lėšas yra neatsiskaitę net nuo 1998 metų.

Asignavimų valdytojas nesivadovavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 28 punkto reikalavimais, numatančiais, kad viršplaninės arba nepanaudotos įmokos į biudžetą pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 32 straipsnio nuostatas paliekamos biudžetinėms įstaigoms bei mokslo ir studijų institucijoms ir gali būti naudojamos einamaisiais ir kitais biudžetiniais metais virš Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintų bendrųjų asignavimų pagal atskirą sąmatą, pervedant šias lėšas asignavimų valdytojams iš biudžeto lėšų likučio, nes nesudarė ir nepatvirtino viršplaninėms specialiosioms lėšoms atskiros sąmatos. Asignavimų valdytojas viršplaninių išlaidų planavo 8637,7 tūkst. Lt. Finansų ministerija pateikė asignavimų valdytojui Pažymas apie viršplaninių išlaidų pakeitimus 135,0 tūkst. Lt paprastosioms išlaidoms, 391,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui daugiau ir 135,0 tūkst. Lt mažiau nei patvirtinta patikslintoje bendroje (kartu su viršplaninėmis išlaidomis) sąmatoje.

Asignavimų valdytojas neužtikrino pavaldžios įstaigos (Lietuvos vaikų ir jaunimo centro) 2001 metais nepanaudoto specialiųjų lėšų 384, 8 tūkst. Lt likučio sąmatos vykdymo kontrolės, nes 2002 metais Lietuvos vaikų ir jaunimo centras šioms išlaidoms nepatvirtino atskiros sąmatos.

Asignavimų valdytojas, pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 7 str., būdamas atsakingas už savo ir pavaldžių institucijų išlaidų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, neužtikrino kad asignavimai būtų naudojami pagal patvirtintas sąmatas. Asignavimų valdytojas nepasinaudojo teise, numatyta Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo (1990-07-30 Nr. I-430) 6 straipsnio 1 dalyje bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimo Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 91 punkte ir nepatiksino 8.2 programos valstybės funkcijos kodas - 04.09.01 (centrinės ir savivaldybių institucijos) išlaidų sąmatos. Dėl to viršytos: 1,3 tūkst. Lt šildymo, 6,9 tūkst. Lt ryšių paslaugų, 2,5 tūkst. Lt transporto, 2,3 tūkst. Lt kitos išlaidos. Pavaldžios institucijos viršijo patvirtintus asignavimus nepaprastosioms išlaidoms: 55,0 tūkst. Lt Šiaulių logopedinė internatinė mokykla, 8,0 tūkst. Lt Kauno technologijos universiteto gimnazija. Kauno technologijos universiteto gimnazija viršijo patvirtintus asignavimus: 0,5 tūkst. Lt ryšių paslaugoms, 6,1 tūkst. Lt kitoms prekėms, 0,6 tūkst. Lt kitoms išlaidoms, 1,4 tūkst. Lt komandiruočių išlaidoms. Respublikiniai techninės kūrybos rūmai 6,6 tūkst. Lt viršijo patvirtintas išlaidas, iš jų: 5 tūkst. šildymui, 1,5 tūkst. Lt kitas išlaidas ir 0,1 transporto išlaidas. Kauno dailės gimnazija 0,7 tūkst. Lt įnašų socialiniam draudimui bei 0,1 tūkst. Lt vandentiekiui ir kanalizacijai skirtų išlaidų panaudojo ilgalaikio materialiojo turto remontui, nepatikslinus sąmatos. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių centras 5,8 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų panaudojo nepatikslinus sąmatos.

Asignavimų valdytojas, pagal Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 str. 4d., turi kontroliuoti įsiskolinimus ir imtis visų priemonių jiems išvengti. Atkreiptinas dėmesys, kad Ministerijoje 2002 metais biudžeto lėšomis padengta 5292,4 tūkst. Lt kreditorinio įsiskolinimo, tačiau 2003-01-01 kreditorinis įsiskolinimas buvo 5204,2 tūkst. Lt. Kai kurių pavaldžių institucijų kreditorinis įsiskolinimas ne tik nesumažėjo, bet ir išaugo:

1) Klaipėdos E. Balsio menų gimnazijos kreditorinis įsiskolinimas 2002-01-01 – 373,7 tūkst. Lt, 2003-01-01 – 491,0 tūkst. Lt, iš jų 51,8 tūkst. Lt padidėjo įsiskolinimas darbo užmokesčiui.

2) Vilniaus vidurinės mokyklos „Lietuvių namai“ kreditorinis įsiskolinimas 2003-01-01 sudarė 123,7 tūkst. Lt, t. y. padidėjo 10,0 tūkst. Lt. Audito metu nustatyta, kad mokykla nenumatė biudžeto išlaidų sąmatoje įsiskolinimo dengimo.

3) Mažeikių politechnikos mokyklos 2002-01-01 kreditorinis įsiskolinimas - 111,0 tūkst. Lt, 2003-01-01 – 271,0 tūkst. Lt, iš jų 33,6 tūkst. Lt padidėjo įsiskolinimas darbo užmokesčiui.

4) Šiaulių buitinių mokyklos kreditorinis įsiskolinimas 2003-01-01 išaugo 32,3 tūkst. Lt.

5) Vilniaus kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų reabilitacijos mokyklos kreditorinis įsiskolinimas 2003-01-01 išaugo 38,2 tūkst. Lt.

6) Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos kreditorinis įsiskolinimas 2003-01-01 išaugo 46,7 tūkst. Lt.

7) Kretingos aukštesniojoje žemės ūkio mokyklos kreditorinis įsiskolinimas 2003-01-01 išaugo 42,3 tūkst. Lt.

8) Panevėžio kolegijos kreditorinis įsiskolinimas 2003-01-01 išaugo 63,0 tūkst. Lt.

9) Šeduvos aukštesnioji žemės ūkio mokyklos kreditorinis įsiskolinimas 2003-01-01 išaugo 86,3 tūkst. Lt.

10) Kauno technologijos universiteto gimnazija, nesant pakankamos darbo užmokesčio fondo ekonomijos išmokėjo mokyklos darbuotojams 18942 Lt priedus už papildomus darbus, dėl to kreditorinis įsiskolinimas darbuotojams ir biudžetui 2003-01-01 padidėjo 13,1 tūkst. Lt.

Asignavimų valdytojas turi nustatyti vidaus kontrolės procedūras, kurios leistų kontroliuoti įsiskolinimus ir imtis priemonių jiems išvengti.

Asignavimų valdytojas, būdamas atsakingas už pavaldžių institucijų teisingą buhalterinę apskaitą ir finansinių bei statistinių ataskaitų teisingumą ir jų bei apskaitos duomenų atitikimą (Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo (1990-07-30 Nr. I-430) 7 str. 3 d. nuostata), nepakankamai prižiūrėjo pavaldžių įstaigų apskaitos tvarkymą bei negarantavo finansinių ir statistinių ataskaitų teisingumo, kaip reikalauja Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 straipsnio 4 ir 5 dalys:

1. Vilniaus vidurinė mokykla „Lietuvių namai“ 2002 metų Išlaidų sąmatos vykdymo balanse ataskaitinio laikotarpio pabaigai ilgalaikio turto ir fondo vertę parodė sumažintą 3060 Lt.

2. Respublikiniai techninės kūrybos rūmai (toliau-Rūmai) 2002 metų Specialiosios programos Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje neteisingai parodė padidintas kasines išlaidas 28,6 tūkst. Lt. Rūmų 2002 m. Išlaidų sąmatų vykdymo balanse (f. Nr. 1) bei Pažymoje apie ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimą ir nurašymą (f. Nr. 5) ilgalaikio turto vertę sumažinta 2,7 tūkst. Lt. Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 28 punktu nustatyta, kad ilgalaikis turtas apskaitoje įkainojamas ir rodomas pagal įsigijimo dokumentuose nurodytą vertę, įskaitant pridėtinės vertės mokestį. Rūmų sudaryta 2002 metų finansinės atskaitomybės forma Nr. 4 „Paslaugų pajamų ir išlaidų sąmatos“ yra klaidinga, nes 2,9 tūkst. Lt išlaidų ryšiams parodytos šildymo išlaidose, 5,5 tūkst. Lt transporto išlaikymo išlaidų parodytos elektros energijos išlaidose.

3. Kauno Juozo Naujalio muzikos gimnazija (toliau – Gimnazija) neteisingai taikė ilgalaikio turto ir nebaigtų kapitalinių darbų indeksavimo koeficientą, nesudarė indeksavimo žiniaraščio. Gimnazija nepagrįstai sumažino 47655 Lt ilgalaikio turto vertę, nurašiusi 2002 metais šiluminių punktų rekonstravimo metu sumontuotus įrengimus. Atliktų ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo darbų finansuojamų iš sąmatoje numatytų nepaprastųjų išlaidų, išlaidomis turėjo būti didinama turto (objekto) įsigijimo vertė.

4. Kauno technologijos universiteto gimnazija nesilaikė Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo (2001-11-15 Nr. IX-574) 12 str. 4 d. nuostatų - gauta 2001-11-10 iš Švietimo ir mokslo ministerijos kompiuterinė įranga už 17906,5 tūkst. Lt nebuvo laiku užregistruota apskaitos

registruose ir įtraukta į 2001 metų Išlaidų sąmatos vykdymo balansą. Kompiuterinė įranga užpajamuota tik 2002 m. sausio 2 d. ir apskaityta ilgalaikio turto sąskaitoje bei įtraukta į gimnazijos Išlaidų sąmatų vykdymo 2002 m. balandžio 1 d. balansą.

5. Šiaulių logopedinės internatinės mokyklos (toliau – Mokykla) apskaitos registru duomenys netikslūs. Mokykla nesilaikė Finansų ministro 2000-12-29 įsakymu Nr. 352 patvirtintos ekonominės klasifikacijos ir 479 Lt sumažino kasines išlaidas medikamentams, 55000 Lt padidino kasines ir faktines išlaidas šildymui, 199 Lt padidino kasines išlaidas ryšiams, 2479 Lt sumažino kasines ir faktines kitoms prekėms išlaidas, 2760 Lt padidino kasines ir faktines kitas išlaidas, 55000 tūkst. Lt sumažinto kasines ir faktines nepaprastąsias išlaidas.

6. Gruzdžių specialiųjų vaikų globos namų (toliau- Globos namai) finansinės atskaitomybės formos Nr. 1 Pažymoje apie iš biudžeto gaunamų lėšų sumų judėjimą 230 sąskaitoje neatvaizduotas grąžintas nepanaudotas gruodžio 31 d. lėšų likutis – 38,9 tūkst. Lt. Globos namuose 2002 metais neteisingai apskaičiuotos darbuotojams paskirtos vienkartinės išmokos, dėl to nepagrįstai išmokėta 2290,0 Lt ir padaryta žala įstaigai. Ši suma 2003-03-03 mokėjimo pavedimu Nr. 43 grąžinta į valstybės biudžetą. Globos namuose nesuformuotas vaikų kontingentas, neprisilaikoma Ministerijos 2002-08-30 rašto Nr. 17–01–55 „Dėl nepilnamečių siuntimo“, kuriuo nurodyta, kad į specialiuosius vaikų auklėjimo globos namus nepilnamečiai nukreipiami tik teismo sprendimu. 2002 metais toliau nepilnamečiai apgyvendinami be teismo sprendimo. Švietimo ir mokslo ministras 2002-07-12 įsakymu Nr. 1335 skyrė 39913 Lt vaikų Globos namų ugdymo proceso sąlygų gerinimo programos įgyvendinimui. Šios lėšos (39913,0 tūkst. Lt) buvo panaudotos pastato rekonstrukcijai, tai yra pastatas nugriautas ir naujai pastatytas, tačiau jo vertė nebuvo padidinta, o panaudotos lėšos nurašytos į išlaidas. Pakeitus pagalbinio ūkinio pastato paskirtį ir įrengus sporto salę, Gruzdžių specialieji vaikų globos namai 2002 metais pakeitimo teisiškai neįregistravo.

7. Kauno technologijos universiteto gimnazijos finansinės atskaitomybės formoje Nr. 10 „Pažyma apie išlaidų sąmatų vykdymo balanso likučius“ likutis 2002 metų pabaigai nepagrįstai sumažintas 2,4 tūkst. Lt.

8. Lietuvos vaikų ir jaunimo centras 2002 metų finansinės atskaitomybės Biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo apyskaitoje (f. Nr. 2) neparodė specialiosios programos kasinių išlaidų – 164,3 tūkst. Lt sumokėto pridėtinės vertės mokesčio tiekėjams už Specialiųjų lėšų programai vykdyti įsigytas prekes bei suteiktas paslaugas. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinė apskaitos tvarkos 127 p. nurodyta, kad kasinėmis išlaidomis laikomos visos pervestos iš banko sąskaitos ir išmokėtos grynais pinigų sumos, tačiau nėra reglamentuota, kaip turi būti apskaitomas ir finansinėje atskaitomybėje parodomas į atskaitą įtraukiamas pridėtinės vertės mokestis, kai biudžetinė įstaiga yra įregistruota pridėtinės vertės mokesčio mokėtoja. Dėl nepakankamo teisės aktų sureglamentavimo negalėjome pareikšti nuomonės, ar įstaigos 2002 metų finansinės atskaitomybės Specialiųjų lėšų programos

(7.3) Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje (f. Nr. 2) yra teisingai parodytos kasinės išlaidos.

9. Klaipėdos Eduardo Balsio menų gimnazija (toliau – Gimnazija) neteisingai vedė atsiskaitymų su atskaitingais asmenimis apskaitą, išmokėjo piniginių avansų komandiruočių išlaidoms 1680 Lt nesant pateisinamų dokumentų (audito metu vyriausioji buhalterė B. Kutyrina gražino neteisėtai išmokėtą pinigų sumą į kasą). Gimnazija nesivadovavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 120 „Dėl tarnybinių komandiruočių Lietuvos Respublikos teritorijoje“ nuostatomis ir komandiruotiems asmenims neišmokėjo 837,75 Lt dienpinigių bei neteisingai išmokėjo 134,43 Lt kelionės išlaidų.

10. Kauno technologijos universiteto gimnazijoje (toliau – Gimnazija), nesilaikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1990-08-29 nutarimo Nr. 275 „Dėl internatinių įstaigų auklėtinių maitinimo gerinimo“ bei Švietimo ir mokslo ministerijos 1994-10-17 rašto Nr. 71–39–67 „Dėl vaikų ir moksleivių maitinimo normų“ (su vėlesniais pakeitimais), 2002 metais nebuvo organizuotas vaikų maitinimas, o pagal mokėjimo žiniaraščius 366 moksleiviams nepagrįstai išmokėta 111895,61 Lt maistpinigių: 34 moksleiviams, gyvenantiems Kauno technologijos universiteto bendrabutyje – 5706,30 Lt, 78 moksleiviams, atvykusiems iš kitų vietovių, tačiau negyvenantiems bendrabutyje – 78132,08 Lt, 254 moksleiviams, gyvenantiems Kaune – 28057,50 Lt.

11. Švėkšnos sanatorinėje mokykloje (toliau – Mokykla) nebuvo laikomasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-02-17 nutarimu Nr. 179 patvirtintų Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių. Nebuvo tinkamai sukurtos su pinigų apskaita kontrolės procedūros, nes grynų pinigų išmokėjimas pavestas darbuotojui, tvarkančiam pinigų apskaitą. Mokykloje neužtikrintas pinigų saugumas, nes patalpoje, kurioje jie laikomi nėra įvesta signalizacija. Nebuvo prisilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizacijos tvarkos 10 p. nuostatų, nes nesudaryta inventorizacijos komisija kiekvieną mėnesį kasos inventorizacijai atlikti.

12. Kauno technologijos universiteto gimnazijos 2002 metų apyskaitoje f. Nr. 3–2 „Ikimokyklinių, visų tipų bendrojo lavinimo, internatinių ir vaikų globos bei švietimo įstaigų etatų ir kontingento plano įvykdymo“ neteisingai nurodytas vidutinis metinis vaikų kontingentas, dėl to mitybos išlaidų asignavimų planas metams apskaičiuotas neteisingai.

Atlikę pavaldžių institucijų finansinės atskaitomybės ir sandorių auditą, apimantį teisės aktų laikymosi priežiūrą, pareiškėme, kad 2003 m. sausio 1 d. Šiaulių logopedinės internatinės mokyklos, Šiaulių sanatorinės internatinės mokyklos, Gruzdžių specialiųjų vaikų globos namų, Kauno technologijos universiteto gimnazijos, Kauno dailės gimnazijos, Klaipėdos Eduardo Balsio menų gimnazijos, Šilutės rajono Švėkšnos internatinės mokyklos, Lietuvos aklujų ir silpnaregių ugdymo centro, Nacionalinės Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklos, Vilniaus

vidurinės mokyklos „Lietuvių namai“ finansinės ataskaitos parodo tikrą bei teisingą įstaigų finansinę būklę ir yra sudarytos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus teisės aktus, mūsų nuomonė apie šių institucijų finansines ataskaitas yra teigiama. Tačiau po atlikto audito dėl aukščiau išdėstytų priežasčių, mūsų nuomonė apie Respublikinių moksleivių techninės kūrybos rūmų, Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto, Lietuvos vaikų ir jaunimo centro bei Kauno Juozo Naujalio muzikos gimnazijos 2003 m. sausio 1 d. finansines ataskaitas yra sąlyginė. Dėl nustatytų teisės aktų pažeidimų Kauno technologijos universiteto gimnazijoje bei Respublikiniuose moksleivių techninės kūrybos rūmuose buvo priimti sprendimai, nurodant minėtų institucijų vadovams audito metu nustatytus veiklos trūkumus ir įpareigojant imtis priemonių jiems pašalinti.

Pastebėjimai ir rekomendacijos

Asignavimų valdytojas skiria nepakankamą dėmesį kontrolės sistemos tobulinimui. Ministras A. Monkevičius, taisydamas 2001-06-25 Valstybės kontrolės sprendime nurodytus pažeidimus ir trūkumus, 2001-08-22 įsakymu Nr. 1212 pavedė Personalo skyriaus vedėjai O Kacevičienei kartu su departamentų ir skyrių vadovais peržiūrėti ir patikslinti departamentų ir skyrių nuostatus bei patikslinti struktūrinių padalinių darbuotojų pareigines instrukcijas iki 2001 metų spalio 15 d. Bendrųjų reikalų skyriaus 17 darbuotojų pareigybių aprašymai patvirtinti tik 2003-04-04 įsakymu Nr. 109–P1–174. Ministerijos valstybės sekretorius D.Numgaudis, kuriam buvo pavesta kontroliuoti įsakymo vykdymą, nepakankamai kontroliavo, kad įsakyme numatytos priemonės būtų įvykdytos laiku.

Ministerijoje 2002 metais debitorių – kreditorių apskaitai naudota 179 sąskaita, kuri nebuvo patvirtinta įstaigos buhalterinės apskaitos sąskaitų plane. Nuo 2003 metų sąskaitų planas patvirtintas ir pakoreguotas 179 sąskaita.

Ministerijoje nėra pakankamai reglamentuotos atsiskaitymų už biudžeto lėšas, kurios pervedamos į įstaigų pavedimų sąskaitas, tvarkos. Nepatenkinamai veikia vidaus kontrolės procedūros.

Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnio 4 dalimi asignavimų valdytojams pavesta rengti pavaldžioms įstaigoms darbų, paslaugų, valdymo ir aptarnaujančio personalo etatų normatyvus, materialinių vertybių atsargų, inventoriaus, mitybos, medikamentų finansinius normatyvus ir, suderinus su Finansų ministerija, juos tvirtinti ir taikyti. Asignavimų valdytojas 2002 metais nebuvo patvirtinęs personalo etatų normatyvų pavaldžioms bendrojo lavinimo ir bendrojo lavinimo internatinėms mokykloms, specialiesiems auklėjimo ir globos namams, specialiosioms internatinėms mokykloms (centrams, ikimokyklinio ugdymo įstaigoms), sanatorinėms internatinėms mokykloms, profesinėms mokykloms, aukštesniosioms mokykloms. 2003-01-09 įsakymu etatų normatyvai patvirtinti ir pavaldžioms įstaigoms pavesta juos taikyti nuo 2003-04-01. Asignavimų valdytojas neparengė darbų, paslaugų, inventoriaus normatyvų.

Ministerijos 2002 metų Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje f. Nr. 2 nepaprastųjų išlaidų asignavimai pagal patvirtintą sąmatą nurodyti 8305,5 tūkst. Lt didesni nei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-09 nutarimu Nr. 1917 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 28 d. nutarimo Nr. 119 „Dėl 2002 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ pakeitimo“ bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-09-18 nutarimu Nr. 1467 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 4 d. nutarimo Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos 2002 metų valstybės biudžeto asignavimų mokslui ir studijoms paskirstymo“ pakeitimo“ patvirtinti asignavimai. Asignavimai nepaprastosioms išlaidoms padidinti: 202,0 tūkst. Lt 7.1 „Vaikų ir jaunimo ugdymosi užtikrinimas“, 100,0 tūkst. Lt 8.2 „Švietimo kokybės vadyba“, 1457,2 tūkst. Lt „Specialistų rengimas“. Asignavimai nepaprastosioms išlaidoms padidinti sutaupius paprastosioms išlaidoms skirtas lėšas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei nepatvirtinus asignavimų nepaprastosioms išlaidoms mokslo ir studijų programoms, asignavimų valdytojas padidino nepaprastąsias išlaidas programoms: 1.6 „Bendrųjų mokslo ir studijų sistemos poreikių tenkinimas“ – 3818,4 tūkst. Lt ir 1.12 „Šalies mokslo ir studijų informacijos sistemų ir tinklų plėtojimas“ – 1725,0 tūkst. Lt. Ministerijai perėmus iš Mokslo ir studijų departamento mokslo ir studijų programų vykdymą bei Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2002-07-19 nutarimu Nr. 1182 patvirtinus Prioritetinių mokslinių tyrimų ir mokslo taikomosios veiklos plėtros kryptis 2002-2006 metams, Švietimo ir mokslo ministras A. Monkevičius patvirtino Prioritetinių Lietuvos mokslinių tyrimų ir mokslo taikomosios veiklos krypčių plėtros 2002 metų programą, kurios įgyvendinimui numatė 5543,4 tūkst. Lt nepaprastųjų išlaidų. Finansų ministerijai asignavimų valdytojas pateikė prašymus dėl paprastųjų išlaidų perkėlimo į nepaprastąsias išlaidas. Finansų ministerija, atsižvelgdama į asignavimų valdytojo prašymus, pateikė Ministerijai Pažymas apie padarytus biudžeto išlaidų pakeitimus. Programos 1.6 vykdymui valstybės funkcijos kodas 1.3.4 (kiti fundamentalūs moksliniai tyrimai ir kitos mokslo institucijos) į nepaprastąsias išlaidas buvo perkeltos planuotos 1342,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio, 413,4 tūkst. Lt socialinio draudimo, 2129,5 tūkst. Lt kitos bei 67,0 tūkst. Lt komandiruotėms patvirtintos išlaidos. Programos 1.12 vykdymui į nepaprastąsias išlaidas perkelta 1725,0 tūkst. Lt iš kitų išlaidų straipsnio: 325,0 tūkst. Lt aukštosioms mokykloms, 1400,0 tūkst. Lt kitų fundamentalių mokslinių tyrimų ir kitų mokslo institucijų veiklai finansuoti. Tai rodo nepakankamą strateginių planų parengimą: nebuvo sukurta vieninga planavimo sistema, integruojanti Vyriausybės spendimų priėmimo principus į institucijų planavimo ir veiklos sistemas.

Asignavimų valdytojas nesudarė ir nepatvirtino patikslintos 1.6 programai 1695,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms biudžeto asignavimų sąmatos taip, kaip numato Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-04 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 17, 18 ir 91 p. nuostatos (pateikė Finansų

ministerijai prašymus dėl paprastųjų išlaidų perkėlimo į nepaprastąsias išlaidas, kuriuos Finansų ministerija patenkino, patvirtindama Pažymas apie padarytus biudžeto išlaidų pakeitimus, tačiau nepateikė finansų ministrui tvirtinti patikslintų išlaidų sąmatos formos bei jos nepasirašė pats asignavimų valdytojas). Audito metu (2003 m. balandžio mėn.) sąmata patikslinta. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtos tvarkos 17 p. nuostata draudžia naudoti valstybės biudžeto lėšas (įskaitant ir papildomai skirtas tais metais) be patvirtintos išlaidų sąmatos.

Atkreipiame asignavimų valdytojo dėmesį, kad pavaldžiose institucijose nepakankama vidaus kontrolė:

1) Lietuvos vaikų ir jaunimo centre personalo vadybos srityje bei nurašant pripažintą nereikalingu ir netinkamu (negalimu) naudoti ilgalaikį materialųjį turtą.

2) Respublikiniuose techninės kūrybos rūmuose išlaidų sąmatų vykdymo srityje.

3) Kauno dailės gimnazijoje darbo laiko apskaitos srityje. Gimnazijos budėtojams darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose (2002m. sausio – liepos mėn.) nurodytas darbo valandų skaičius per mėnesį neatitiko budėtojų grafikuose nurodytam darbo laikui.

4) Klaipėdos Eduardo Balsio menų gimnazijoje finansų apskaitos srityje. Be to, nebuvo patvirtintas asmenų, kurie turi teisę surašyti ir pasirašyti apskaitos dokumentus, sąrašas (Buhalterinės apskaitos įstatymo 14 str. 1 p. reikalavimas) bei nenustatyta apskaitos dokumentų ir apskaitos registrų iki finansinės atskaitomybės patvirtinimo tvarka (Buhalterinės apskaitos įstatymo 19 str. 1 p. reikalavimas).

5) Gruzdžių specialiuosiuose vaikų globos namuose darbo užmokesčio srityje.

6) Šiaulių logopedinėje internatinėje mokykloje finansų kontrolės srityje.

Kauno dailės gimnazijoje, pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1079 „Dėl prekių, paslaugų ar darbų pirkimų, kurių vertė yra mažesnė už nurodytą Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje, tvarkos patvirtinimo“ 3 p., nebuvo sudaryta mažos vertės pirkimų komisija ar paskirtas atsakingas darbuotojas pirkimams organizuoti ir jiems atlikti.

Šiaulių sanatorinėje internatinėje mokykloje sandėlyje esančių maisto produktų apskaita nebuvo tvarkoma pinigine išraiška.

Atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus, siūlome Ministerijos vadovybei sukurti vidaus kontrolės sistemą, kuri padėtų pasiekti efektyvesnį institucijos strateginių ir kitų veiklos planų įgyvendinimą, užtikrinti turto apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą bei su visa tai susijusios rizikos veiksnių valdymą:

- sukurti išankstinės, einamosios ir paskesnės finansų kontrolės procedūras, atsižvelgiant į įstaigos veiklos ypatumus, apimančias pavaldžių įstaigų finansų valdymą bei priežiūrą;

- sukurti kontrolės procedūras bei išsamius vidaus kontrolės priemonių ir procedūrų aprašymus finansų valdymo, turto, apskaitos, personalo valdymo srityse;
- reglamentuoti valstybės biudžeto lėšų paskirstymą, naudojimą bei atsiskaitymą pagal Ministerijos veiklos sritis;
- paskirti atsakingus asmenis už vidaus kontrolės sistemos valdymą bei kontrolės priemonių įgyvendinimą;
- tobulinti ir stiprinti vidaus kontrolės procedūras darbo užmokesčio, planavimo, sąmatų vykdymo, finansų valdymo ir apskaitos srityse;
- peržiūrėti su SPAB „Autoūkis“ Vairuotojo paslaugos sutartį.

Finansinio audito 5-ojo departamento direktorė

Daiva Bakutienė

Vyresnioji valstybinė auditorė

Ona Kunigėlienė

Vyresnysis valstybinis auditorius

Tomas Vainoras